

NA KRAJU 57. FESTIVALA

Piše **Mate ĆURİĆ**

Dosta toga je već rečeno u prethodnim tekstovima o filmovima, koje ste imali prilike čitati iz dana u dan, pa i opaskama na sam tijek Festivala, nekim dobrim i lošijim stvarima, pojavama i uočljivim nedostacima. No, onoga trena kada žiri pročita imena dobitnika nagrada sve padne u drugi plan i postane nebitno. Tako je Puli, nakon što je čvrstom ženskom rukom ravnateljica Zdenka Višković Vukić organizaciju manifestacije stavila pod kontrolu, preostalo još malo od onog poznatog skandala, koji joj se vukao kao zaštitni znak jedino u komentiranju nagrada, koje bi teško zadovoljile sve, bilo tko o njima da odlučuje.

Vjerojatno se ta intrigantna refleksija vuče još od onih političkih utjecaja i ključeva po kojima su se filmovi snimali, selekcionirali i potom nagrađivali prvenstveno na sastancima partijskih tijela, a onda su te odluke spuštene u bazu da se primijene. Bilo je i slučajeva na tom "pokvarenom tonu" demokratskog centralizma da je žiri prebrzo objavio nagrade i da se još brže razišao, da ga naknadno ne bi "oni gore" disciplinirali pa su se sutradan nove odluke i nagrađeni objavljivali kao da se nije ništa dogodilo.

Rekao bi kolega Kurelac, citirajući jedno slično istočnonjemačko iskustvo s kraja osamdesetih, da je u takvim režimima vladala cenzura i autocenzura, a da su na Zapadu imali sponzore. Koliko god se do zadnjeg trena čuvala tajna o dobitnicima nagrada, oni su se nekako uvijek unaprijed znali, a razlog tomu je splet zadanih okolnosti. Iako je film Rajka Grlića već mjesecima u kinodistribuciji, a ostali su u Pulu stigli na premijeru, to nije bio glavni razlog što se šaputalo u totalu da će ove godine pobijediti, pa čak ni nagrada za režiju u Karlovym Varyma, već činjenica da se našao između tri debitanta i dvojice kolega s kojima se može nositi, ali će u svakoj usporedbi profesor imati prednost nad

Žiri na čelu s Bogdanom Žižićem zapravo je imao lak posao birati između hladne korektnosti Grlićevog "Neka ostane među nama" i potencijalne debitantnosti Marasovićevog "Show Must Go On" i Šerbedžijinog "72 dana", u čemu je morao stradati Mata-nić, a Sviličić se sam izbacio iz igre lošim uratkom, koji je i publika u Areni ocijenila najlošijom ocjenom

učenicima. I tako je žiri na čelu s Bogdanom Žižićem zapravo imao lak posao birati između hladne korektnosti Grlićevog "Neka ostane među nama" i potencijalne debitantnosti Marasovićevog "Show Must Go On" i Šerbedžijinog "72 dana", u čemu je morao stradati Mata-nić, a Sviličić se sam izbacio iz igre lošim uratkom, koji je i publika u Areni ocijenila najlošijom ocjenom. No, hrabrost je žiri ipak pokazao dodjeljujući Zlatnu Arenu za scenarij mladom Marasoviću, a ne Tomiću ili Zajcu, i time samo potvrdio značajni iskorak jednog novog hrvatskog filmskog talenta i svega što on sa sobom unosi u kinematografiju: osobnost, zanat, umješnost, inovativnost i nezavisnost. To se također poklopilo i s odlukom kritike koja mu je dodijelila Oktavijana, publika se pak odlučila za crnu komediju, a žiri za proklamiranu sigurnost. Svatko je išao svojim putem.

Sve je to popraćeno i odgovarajućim nagradama i priznanjima, od Breze do one za

Neka os

Ekipa nagrađenog Grlićevog filma

specijalne efekte. Ako ćemo pravo, ukupan dojam ovogodišnje produkcije i nije bogznašto pa da se ne miješaju

kruške i jabuke na Grlića se očekivano malo tko ljuti, a nema ni previše radosti, kojom su ovaj put zasluženo po-

IGRANOG FILMA U PULI - O NAGRADAMA I NAGR(A)ĐENIMA

stane među nama

dareni Marasović i Šerbedžija, premda i razbarušeni I. G. Vitez na kraju može likovati da je dobro prodao svoj čušpajz. Ni-

šta nije iskočilo kao ranijih godina, recimo s Radićevom "Što je Iva snimila...", Ostojićevom "Splitskom noći", Sviličićevim

"Kung fuom", da ne nabrajam dalje. Žiri je bio i bez dileme o glavnoj ženskoj ulozi, jer je samo kod Matanića u "Majci

asfalta" Marija Škaričić nositeljica takve role, a znamo da je vrhunska gdje god se pojavi, dok je Nataša Dorčić kod Ma-

rasovića glavna uloga, ali ne u kontinuitetu, a Maya Sansa u "2 sunčana dana" potonula je zajedno s redateljem Sviličićem. Sporedna Ksenija Marinković sama se ponudila, jer je od ostalih Grličevih "sporednih" žena bila daleko najuvjerljivija. Kada sad uspoređujem ono što je žiri nagradio i ono što sam sam apostrofirao svojim kritikama, izgleda mi da bi mi mogao pripasti dio njihova honorara.

Rade Šerbedžija također nije bio upitan, kao što ne bi bio ni Miki Manojlović, s tom razlikom da bez Rade ne bi bilo filma, a bez Mikija bi nekako Grlić funkcionirao. Da se ne ide u analizu svih ostalih nagrada i nagr(a)đenih u ovoj nacionalnoj selekciji, bode u oči ovogodišnja nelogičnost oko nagrađivanja po različitim ključevima nacionalnog i "nacionalnog koprodukcijanskog". Prije svega se to odnosi na činjenicu da su za istu kategoriju - glavna ženska uloga - Zlatnu Arenu dobile dvije glumice, spomenuta Škaričić i Zrinka Cvitešić u filmu Jasmine Žbanić "Na putu", koja je također dobila Zlatnu Arenu za režiju, baš kao i Grlić, a glavna muška uloga još je apsurdnija - u jednom slučaju to je stari iskusni vuk Šerbedžija, a u drugom mali Tony Grga u filmu "Ostavljeni" Adisa Bakrača.

Napominjem, riječ je o istom festivalu, istim nagradama i selekcijama i vjerojatno samo umjetnički ravnatelj Zlatko Vidačković zna Vitezovu formulu kako sve i svašta staviti u isti koš. Vjerojatno zato toliko uporno, ali krivo, stalno ističe tu nacionalnu zadatost pulskog filmskog festivala kao alibi za sve ono što i ne ide u to, a nije išlo od prvog dana i osnutka jer je organizatorima prije svega bilo na umu dovesti film u Arenu usred ljeta i tu-

rizma i stvoriti sadržaj dostojan građana i njihovih gostiju, a na obostrano zadovoljstvo.

Za to im je trebalo ono što su imali doma, a toga je te 1954. bilo malo i nedostavno (Revija domaćih filmova, pet domaćih i dva koprodukcijaska, ostalo dokumentarci) pa se nadopunilo onim što se moglo nabaviti vani. Kada se slika igranih filmova u jugoslavenskim republikama i pokrajinama malo poboljšala i festival je postao smotrom republičkih kinematografija, danas samostalnih država i igranog sadržaja, što se opet mijenja i nadopunjuje devedesetih raznim prijelaznim kombinacijama, uglavnom s međunarodnim sadržajem, gotovo kao na početku, koprodukcijama, s onoliko nacionalnog filma koliko je bilo snimljeno, ali nedovoljno za isključivo taj cilj.

Zbog toga, ali i zbog budućnosti ovog festivala i nacije kao dijela ujedinjene Europe, gdje će koprodukcije biti najnormalnija suradnja i put do filma, jašiti na isključivo nacionalnom festivalu i sadržaju s pridodanim nejasnoćama i dvostrukim nagradama - nepotrebno je. Iskustva su potvrdila da bez prave domaće atmosfere i organizacije nema ništa od pulskog festivala, a to najbolje potvrđuje sadašnje stabilno stanje. Također, Arena je zadano gledalište na otvorenom za publiku koja tu odlučuje o najboljem i to treba činiti glavnu selekciju za nagrade (što je u Areni - to ti je to), a sve ostalo je dobrodošla informativa i sadržaj za sve ukuse, od kina Valli do Kaštela, pa i neke nagrade. Doživjeti smo mnoge promjene, doživjet ćemo ih još, ali Pula će samo brojiti nove godine za stare dane.

Ali, neka ovo ostane među nama do iduće, 58. Pule.